

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 23 грудня 2022 року № 28-2

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги, оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги, оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

За підсумками розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Міністерством юстиції України (далі – Мін’юст) та Координаційним центром з надання правової допомоги (далі – Координаційний центр) переважно забезпечено своєчасне і повне надання послуг з безоплатної правової допомоги (далі – БПД), на що у 2019–2021 роках спрямовувались бюджетні призначення за бюджетними програмами 3603020 «Забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги» (далі – КПКВК 3603020) та 3603030 «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» (далі – КПКВК 3603030), продуктивне і результативне використання бюджетних коштів, виділених на функціонування системи БПД, оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – БВПД), законність, своєчасність і повноту прийняття управлінських рішень, а також функціонування системи внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Законами України від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (із змінами), від 14.11.2019 № 294 «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (із змінами), від 15.12.2020 № 1082 «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Мін’юсту як головному розпорядникові бюджетних коштів затверджено бюджетні призначення на:

- функціонування системи БПД за КПКВК 3603020 у загальному обсязі 1 395 730,6 тис. гривень. Касові видатки загального фонду за цією бюджетною програмою становили 1 387 040,4 тис. грн (99,4 відс. обсягу бюджетних асигнувань);

- оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання БВПД за КПКВК 3603030 у загальному обсязі 1 108 101,2 тис. гривень. Касові видатки загального фонду за цією бюджетною програмою становили 1 072 864,2 тис. грн (96,8 відс. бсягу бюджетних асигнувань).

Виконання Координаційним центром у 2019–2021 роках результативних показників бюджетних програм становило:

- за КПКВК 3603020 із 101 затвердженого паспортом результативного показника повністю виконано 67 (66,3 відс.), переважно – 34 (33,7 відс.);

- за КПКВК 3603030 із 46 затверджених паспортом результативних показників повністю виконано 26 (56,5 відс.), переважно – 20 (43,5 відсотка).

2. Аудит засвідчив, що до бюджетного запиту за КПКВК 3603030 на 2020 рік включено два напрями використання коштів (оплата послуг адвокатів з перевірки якості надання БВПД у кримінальних справах (11 317,5 тис. грн) та оплата послуг адвокатів з посередництва у кримінальних справах за участю неповнолітніх осіб (4 655,5 тис. грн)), які на час подання такого запиту Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2013 № 130, не передбачались.

Водночас у паспорті бюджетної програми за КПКВК 3603030 на 2020 рік за рахунок цих коштів збільшено без обґрунтування потреби обсяги бюджетних асигнувань за напрямом «Оплата діяльності адвокатів з надання БВПД».

3. Через неефективне управління бюджетними коштами утворився залишок невикористаних відкритих бюджетних асигнувань за КПКВК 3603020: за зведеним кошторисом на 2019 рік – 6 199,5 тис. грн (1,6 відс. бюджетних призначень), на 2020 рік – 9 392,4 тис. грн (2,2 відс.), на 2021 рік – 4 019,4 тис. грн (0,7 відс.), а також за КПКВК 3603030: за зведеним кошторисом на 2019 рік – 365,8 тис. грн (0,1 відс.), на 2020 рік – 33 692,9 тис. грн (8,7 відс.), на 2021 рік – 1 178,3 тис. грн, (0,3 відс.). На погіршення оперативного управління бюджетними коштами вплинули, зокрема, зміни у законодавстві щодо розширення переліку суб'єктів права на БПД (збільшення/зменшення кількості виданих доручень) та у кримінально-процесуальному законодавстві, у тому числі у частині середньої вартості акта адвоката.

Залишок невикористаних асигнувань на нарахування на заробітну плату згідно з кошторисом Координаційного центру на 2019 рік становив 71 тис. грн, 2020 рік – 111,8 тис. грн, 2021 рік – 80,7 тис. грн, що зумовлено порушенням Мін'юстом вимог пункту 29 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (у редакції до внесення змін постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1192) (далі – Порядок 228), у результаті якого до проектів кошторисів включено видатки за

КЕКВ 2120 «Нарахування на заробітну плату», розраховані в розмірі 22 відс. загального обсягу фонду оплати праці за КЕКВ 2111 «Заробітна плата», без врахування фонду оплати праці окремим категоріям працівників (особам з інвалідністю). Як наслідок, у кошторисах видатки за КЕКВ 2120 на загальну суму 263,5 тис. грн затверджено з порушенням вимог пункту 29 Порядку 228, що згідно з пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

4. Встановлено, що Мін'юстом не здійснювалась оцінка функціонування системи внутрішнього контролю в Координаційному центрі. Протягом охопленого аудитом періоду в Координаційному центрі проведено лише позаплановий внутрішній аудит щодо обґрунтування рівня оплати праці працівників та розподілу фінансування між центрами з надання БПД, під час якого досліджувалась організація внутрішнього контролю в частині управління ризиками, що стосуються оплати праці та управління бюджетними коштами.

У Координаційному центрі не визначено окремої посадової особи, відповідальної за внутрішній контроль в установі, що створило ризик неотримання керівником об'єктивних висновків про стан внутрішнього контролю в установі, необхідних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

5. Координаційним центром не вживались всі можливі заходи щодо заповнення значної кількості вакантних посад. Причина такої кількості вакантних посад та неможливості їх заповнення – висока плінність кадрів, зокрема, через низький рівень оплати праці як працівників Координаційного центру, так і регіональних та місцевих центрів системи БПД.

При цьому Координаційний центр у порушення вимог абзацу другого пункту 4 частини третьої статті 50 Закону України від 05.07.2012 № 5067-VI «Про зайнятість населення» з 01.01.2019 по 01.01.2022 не подавав до органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, інформації про попит на робочу силу за формою 3- ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)».

6. Мін'юстом не забезпечено виконання повноважень, визначених підпунктом 12⁴ пункту 12 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. З початку 2021 року і на момент аудиту конкурс на зайняття посади директора Координаційного центру не проводився. Як наслідок, протягом трьох останніх років обов'язки директора Координаційного центру виконує його заступник.

Зазначене потребує термінового врегулювання Мін'юстом.

7. Аудит засвідчив, що Мін'юстом повністю виконано рекомендації, надані Рахунковою палатою за результатами попереднього контрольного заходу, Координаційний центр виконав 9 з 10-ти рекомендацій, 1 – частково (розроблено, але не затверджено Нормативи матеріально-технічного забезпечення і методики розрахунку потреб Координаційного центру з надання правової допомоги та його територіальних відділень).

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги, оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затвердити.

2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги, оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України.

4. Звіт про результати аудиту та рішення Рахункової палати надіслати Комітету Верховної Ради України з питань правової політики і рекомендувати включити до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення доступу до безоплатної правничої допомоги та підвищення якості її надання» (реєстр. № 5107 від 19.02.2021).

5. Звіт про результати аудиту та рішення Рахункової палати надіслати Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку та рекомендувати включити до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради України проєкт Закону України «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» (реєстр. № 4332 від 05.11.2020).

6. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству юстиції України і рекомендувати:

- розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;

- не допускати фактів неефективного управління бюджетними коштами та невикористання виділених Координаційному центру бюджетних асигнувань;

- забезпечити при складанні бюджетних запитів на наступні бюджетні періоди належне обґрунтування потреби в бюджетних видатках;

- невідкладно вжити заходів для проведення конкурсу на зайняття посади директора Координаційного центру;

- провести аналіз кадрового забезпечення діяльності Координаційного центру та з урахуванням результатів здійснити заходи щодо оптимізації штатних посад установи;

- підготувати та внести на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицію про збільшення посадових окладів працівників системи надання БПД до рівня рівнозначних посад за юридичним фахом по Україні;

- включити до операційних планів діяльності з внутрішнього аудиту Міністерства на наступні роки внутрішній аудит Координаційного центру щодо оцінки ефективності управління діяльністю, функціонування системи

внутрішнього контролю (у тому числі управління ризиками), ступеня виконання і досягнення цілей, передбачених у стратегічних та річних планах, ефективності, результативності, якості виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства.

7. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Координаційному центру і рекомендувати:

- розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;
- не допускати фактів неефективного управління бюджетними коштами та невикористання виділених бюджетних асигнувань;
- забезпечити при поданні головному розпоряднику інформації, необхідної для складання бюджетних запитів на наступні бюджетні періоди, належне обґрунтування потреби в бюджетних видатках;
- визначити посадову особу, відповідальну за питання внутрішнього контролю в Координаційному центрі;
- забезпечити під час проведення внутрішніх аудитів здійснення дослідження та оцінки системи управління та внутрішнього контролю;
- забезпечити подання до органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, інформації за формою З-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)»;
- забезпечити дотримання вимог Порядку 228 при складанні та виконанні кошторисів;
- затвердити Нормативи матеріально-технічного забезпечення і методику розрахунку потреб Координаційного центру з надання правової допомоги та його територіальних відділень.

8. Рішення Рахункової палати та Звіт оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

9. Члену Рахункової палати Андрію Дідику забезпечити надання Верховній Раді України інформації про стан виконання об'єктами аудиту рішення Рахункової палати протягом 45 днів із дня отримання інформації від об'єктів аудиту.

10. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Андрія Дідика.

Голова

Валерій ПАЦКАН